

MATLA ADAM z Krakowa

(ur. 27 III 1499 r., zm. 1568 r.)

Doktor prawa kanonicznego oraz sztuk wyzwolonych Adam Matla (Metellus), syn Mikołaja, pochodził z Krakowa. Studia rozpoczął w semestrze letnim 1512 r. W 1515 r. zdobył bakalaureat sztuk, z kolei w 1519 r. uzyskał magisterium. Podjął wykłady na Wydziale Filozoficznym. Zgodnie z planem zajęć miał komentować w latach 1519–1534 m.in. filozofię św. Alberta, *Listy* Cyserona, *Listy* Horacego, poezję Waleriusza Maksymiusza, traktaty Piotra Hiszpana oraz filozofię arystotelesowską, lecz od 1527 r. stale zaniedbywał zajęcia. Z kolei czteroletnia przerwa w wykładach (1522–1526) spowodowana była podjęciem przez niego zajęć w szkole Panny Maryi w Krakowie, co nastąpiło od jesieni 1522 r. Pełnił zresztą funkcję jej rektora w latach 1522–1525. W 1527 r. został włączony do Kolegium Mniejszego Wydziału Filozoficznego, a dwa lata później pełnił funkcję prepozyta tegoż kolegium. W 1530 r. był już bakałarzem prawa kanonicznego. Od 1532 r. w rozkładzie zajęć na Wydziale *Artium* był określany jako doktor dekrétów.

Na Wydziale Prawa pełnił od około 1535 r. funkcję seniora Bursy Prawników. Niestety, w związku z nieprawidłowościami przy zakupie drewna został skazany przez rektora na karę ekskomuniki. Mimo to otrzymał szansę na poprawę i zatrzymał swe stanowisko przynajmniej do 1540 r. W 1544 r. objął probostwo w Luborzycy i związany z nim wykład praw nowych.

	Medicus	Platonis	Aristotelis	Socratici	Hypocratis	Prope valua
9
10
11

Lista wykładów, w której wymieniony został Adam Matla, kolumna *Medicus*, wers *Platonis* (BJ rkps 249, k. 69)

W 1515 r. uniwersytet podjął uchwałę, na mocy której odmowa przyjęcia funkcji rektora skutkowałą nałożeniem kary w wysokości 10 grzywien. Związany z tym stanowiskiem znaczny zakres obowiązków sprawiał, że nie dla wszystkich była to posada pożądana. Tytułujący się doktorem dekretów Adam Matla został 25 kwietnia 1558 r. wybrany na to stanowisko, wołał jednak zapłacić karę niż podjąć się obowiązków rektorskich. W związku z tym ponownie odbyły się wybory i rektorem został Mikołaj z Szadka. Niepodjęcie obowiązków rektorskich nie oznaczało, że Matla stronił zupełnie od zadań organizacyjnych. W 1535 r. jako doktor dekretów został wraz z czterema profesorami i magistrami Wydziałów: Prawa, Filozofii i Medycyny powołany do rewizji przywileju fundacyjnego kolegiaty św. Anny w zakresie praw i obowiązków jej prepozyta. W 1548 r. był członkiem dziesięcioosobowej komisji delegatów uniwersytetu, którzy wraz z przedstawicielami biskupa krakowskiego Samuela Maciejowskiego podjęli reformę prowadzenia ćwiczeń, opartych dotąd na dziełach Arystotelesa. Były one oprotestowane przez studentów i część kadry Wydziału Filozoficznego, żądających reformy nauczania w duchu humanizmu włoskiego. Wprawdzie pozostawiono ćwiczenia w zakresie metafizyki i etyki Arystotelesa, wprowadzono jednak nowy przedmiot – „progymnasmata”, który wszakże opierał się w znacznym stopniu nadal na Arystotelesie. Owa reforma została wprowadzona z zastrzeżeniem, że nie ma charakteru trwałego i już w 1550 r. pod wpływem scholastyka rektora Jakuba z Kleparza powrócono do dotychczasowego wymiaru ćwiczeń opartych na dziełach Arystotelesa. W latach sześćdziesiątych Matla należał do stronnictwa przeciwnego rektorowi Jakubowi z Turobina, do którego należeli także prawnicy – profesorowie Marcin Krokier i Jakub Kromfelt.

Poza uniwersytetem działał od 1535 r. jako surogat oficjała Tomasza Rożnowskiego. Był altarystą ołtarza św. Donata w kościele św. Anny oraz od 1542 r. spowiednikiem w katedrze krakowskiej.

Posiadał kilka inkunabułów, w tym wydane w Norymberdze w 1486 r. *Clementinae* oraz *Liber Sextus*.

Adam Matla zmarł w Krakowie przed 6 kwietnia 1568 r. Epitafium nagrobne wystawił w 1572 r. w kościele Franciszkanów kanonik krakowski Zbigniew Ziółkowski.

BJ rkps 5359 II t. 8 k. 6–7v; AR 1 nr 2727, 3011, 3012, 3319; AR 2 nr 186; LD wg indeksu s. 451 Concl. Univ. nr 238, 240, 281, 342; MUK 1509–1551 [1512e/122] s. 55; NKP 1402–1541 [1515/55B] s. 282, [1519/16M] s. 282; Starowski Monumenta s. 71–72; Wypisy Wawel 1530–1533 nr 492 przyp. 1; Barycz Historia s. 78, 284, 613; Michalewiczowie 5/1 nr 27 s. 47, 5/2 nr 110 s. 95; Wiśłocki Incunabula UJ s. 315.

Maciej Mikula